

บทที่ 1
บทนำ
(Introduction)

1.1 ความสำคัญของปัญหา (Significance of the Problem)

ปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมอาหารแปรรูป สบู่ ผงซักฟอก หรือเป็นส่วนผสมในเครื่องสำอาง เป็นต้น เป็นสินค้าทดแทนสำหรับน้ำมันพืชอื่นที่มีราคาค่อนข้างแพงโดยที่น้ำมันปาล์มมีราคาถูกกว่า นอกจากนี้ น้ำมันปาล์มสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายประการ ทั้งในด้านอุปโภคและบริโภคแล้วจากภาวะวิกฤติของราคาน้ำมันในปัจจุบัน รวมกับการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง คาดว่าปาล์มน้ำมันจะเป็นพลังงานที่ทดแทนน้ำมันได้ดีในอนาคต โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกปาล์มน้ำมันมากขึ้น โดยให้ปลูกปาล์มพันธุ์ที่ให้ผลผลิตมีคุณภาพเพื่อการผลิตไบโอดีเซลต่อไป

ตารางที่ 1 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ ของปาล์มน้ำมันระดับประเทศและภาค

ประเทศ/ภาค	เนื้อที่ให้ผล (พันไร่)		ผลผลิต (พันตัน)		ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	
	2547	2548	2547	2548	2547	2548
รวมทั้งประเทศ	1,935.09	2,031.69	5,181.80	5,513.00	2,678	2,714
ภาคกลาง	136.133	145.877	317.789	344.564	2,334	2,362
ภาคใต้	1,798.96	1,885.81	4,864.01	5,168.44	2,704	2,741

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2548

ในปี 2548 เนื้อที่ให้ผลปาล์มน้ำมัน 2,031 ล้านไร่ เพิ่มขึ้นจากปี 2547 ร้อยละ 4.99 หรือเพิ่มขึ้น 96,600 ไร่ ผลผลิตปาล์มน้ำมัน ตั้งแต่ 1 มกราคม – 31 ธันวาคม 2548 ประมาณ 5,513 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2547 จำนวน 331,300 ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.39 (ดังรายละเอียดแสดง

ในตารางที่ 1) เนื่องจากในช่วง 2-3 ปี ที่ผ่านมารัฐบาลส่งเสริมให้ขยายพื้นที่ปลูกและสนับสนุนให้ปลูกปาล์มน้ำมันพันธุ์ดี เพื่อทดแทนต้นพันธุ์ปาล์มไม่ดีที่มีอายุมากกว่า 20 ปี ประกอบกับราคาผลปาล์มน้ำมัน ยังจูงใจให้เกษตรกรรักษา ส่งผลให้ภาพรวมผลผลิตปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้น (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2548)

ตารางที่ 2 ผลผลิตปาล์มน้ำมันเปรียบเทียบรายปี พ.ศ.2547-2549 จังหวัดสุราษฎร์ธานี

อำเภอ	เนื้อที่ให้ผล			ผลผลิตรวม		
	(ไร่)			(ตัน)		
	2547	2548	2549	2547	2548	2549
เมืองสุราษฎร์ธานี	2,881	3,834	3,841	7,203	4,075	5,923
กาญจนดิษฐ์	42,027	47,739	46,615	84,054	141,505	140,631
ดอนสัก	9,263	205	12,458	20,379	5,304	37,417
ไชยา	12,296	14,144	15,064	22,748	29,469	106,810
ท่าชนะ	35,342	20,571	40,917	88,355	60,980	61,519
คีรีรัฐนิคม	26,509	26,509	19,066	59,645	63,822	49,978
บ้านตาขุน	4,980	588	4,980	12,450	1,870	12,933
พนม	29,819	30,811	33,471	59,638	48,564	50,259
ท่าฉาง	35,100	34,115	36,467	70,200	119,450	61,131
บ้านนาสาร	2,990	4,137	4,055	7,176	8,187	6,319
บ้านนาเดิม	2,288	2,300	2,057	5,949	6,000	12,925
เคียนซา	34,351	33,983	37,779	68,702	66,099	63,784
เวียงสระ	3,117	470	2,705	7,793	610	16,845
พระแสง	132,500	105,441	107,465	331,250	263,418	188,203
พุนพิน	63,531	64,000	94,176	158,828	160,000	170,830
ชัยบุรี	43,873	43,873	48,048	96,521	145,489	136,609
กิ่งวิภาวดี	11,250	12,000	10,478	28,125	29,000	15,199
รวมจังหวัดสุราษฎร์ธานี	492,117	366,420	519,642	1,129,013	972,173	1,137,315

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2548

ตารางที่ 3 พื้นที่เก็บเกี่ยว ปริมาณผลผลิต ราคาและมูลค่าของปาล์มน้ำมัน ปี 2537- 2546

ปี	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ปริมาณผลผลิต (ตัน)	ราคาที่เกษตรกร ขายได้ (บาท/กก.)	มูลค่าผลผลิต (ล้านบาท)
2537	1,013,682	1,922,520	1.82	3,499
2538	1,050,595	2,255,290	2.05	4,623
2539	1,101,081	2,687,860	2.02	5,429
2540	1,172,404	2,681,290	2.17	5,818
2541	1,256,773	2,464,773	3.37	8,306
2542	1,415,406	3,512,370	2.20	7,727
2543	1,514,515	3,254,428	1.66	5,402
2544	1,635,329	4,088,943	1.19	4,865
2545	1,958,226	4,001,376	2.30	9,203
2546	2,039,942	4,903,109	2.35	11,522

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2547

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ และชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรกว่า 6 ล้านคน หรือร้อยละ 10 ของประชากรทั่วประเทศ ปริมาณการส่งออกยางพาราในช่วงปี 2546-2547 คาดว่าจะสูงขึ้น หากกลุ่มประเทศผู้ผลิตน้ำมันยังคงมีนโยบายลดกำลังการผลิต เพื่อยกระดับราคาน้ำมันให้สูงขึ้น จะทำให้ราคายางสังเคราะห์อยู่ในระดับสูงเช่นกัน ความต้องการใช้ยางพาราเพื่อทดแทนยางสังเคราะห์ ก็จะเพิ่มขึ้น ประกอบกับความต้องการการใช้ยางธรรมชาติของอุตสาหกรรมต่างๆ ภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น เช่น อุตสาหกรรมยานพาหนะ ถังมือยาง รองเท้า สายพาน เป็นต้น ซึ่งศักยภาพการผลิตของประเทศไทยยังอยู่ในระดับที่สูง (กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2548)

จากโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ระยะที่ 1 ภายในระยะเวลา 3 ปี 2547-2549 รวม 1 ล้านไร่ ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้คาดว่าในปี 2547 เนื้อที่ยืนต้นจะเพิ่มขึ้นโดยเกษตรกรจะปลูกยาง

ทดแทนในพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์และปศุสัตว์ สำหรับเนื้อที่กรีดยางปี 2547 มีเพิ่มขึ้นในทุกภาคจากเนื้อที่ปลูกยางที่ปลูกในปี 2540 เริ่มกรีดยางได้ในปีนี้มีมากกว่าเนื้อที่ยางที่โค่นทิ้งเพื่อปลูกทดแทนด้วยยางพันธุ์ดี ปาล์มน้ำมัน และไม้ยืนต้นอื่น ส่วนผลผลิตต่อไร่ในภาพรวมทั้งประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ผลผลิตรวมเพิ่มขึ้นด้วยเนื่องจากราคายางตั้งแต่ช่วงต้นปีถึงมิถุนายน 2547 สูงถึง 40-52 บาท ใจให้เกษตรกรกรีดยางเพิ่มขึ้น และเกษตรกรมีเงินทุนในการบำรุงดูแล ใส่ปุ๋ยเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นที่ปลูกยางใหม่มีต้นยางที่กรีดยางได้แล้วเข้าสู่ช่วงอายุ 10-15 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่ให้น้ำยางสูงมีเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว โดยข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อที่ให้ผล ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ ระดับประเทศและระดับภาคในปี 2546-2547 ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ ของยางพาราระดับประเทศและภาค

ประเทศ/ภาค	เนื้อที่กรีดยางได้(ไร่)		ผลผลิต(พันตัน)		ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	
	2547	2548	2547	2548	2547	2548
รวมทั้งประเทศ	10,356.71	10,749.84	2,968,723	3,143,464	287	292
ภาคเหนือ	10.303	11.764	1,914	2,374	186	202
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	360.058	401.903	87,500	99,202	243	247
ภาคตะวันออก	1,059.33	1,119.98	270,517	291,392	255	260
ภาคใต้	8,927.02	9,216.18	2,608,792	2,750,496	292	298

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2548

ตารางที่ 5 พื้นที่เก็บเกี่ยว ปริมาณผลผลิต ราคาและมูลค่าของยางพารา ปี 2537 - 2546

ปี	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ปริมาณผลผลิต (ตัน)	ราคาที่ยกษตรกร ขายได้ (บาท/กก.)	มูลค่าผลผลิต (ล้านบาท)
2537	9,213,000	1,988,000	22.64	45,008
2538	9,348,000	2,061,000	31.13	64,159
2539	9,495,000	2,121,000	27.53	58,391
2540	9,548,000	2,169,000	23.29	50,516
2541	9,595,000	2,162,000	23.06	49,856
2542	9,676,000	2,198,000	18.05	39,692
2543	9,768,000	2,236,000	21.52	51,175
2544	9,857,000	2,424,000	20.76	50,322
2545	9,710,016	2,631,676	27.57	72,555
2546	10,010,885	2,860,882	37.66	107,741

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2547

ตารางที่ 6 ผลผลิตยางพาราเปรียบเทียบรายปี พ.ศ.2547-2549 จังหวัดสุราษฎร์ธานี

อำเภอ	เนื้อที่ให้ผล			ผลผลิตรวม		
	(ไร่)			(ตัน)		
	2547	2548	2549	2547	2548	2549
เมืองสุราษฎร์ธานี	41,550	41,567	41,567	12,465	3,440	9,261
กาญจนดิษฐ์	98,120	99,854	100,465	25,511	26,689	25,362
ดอนสัก	104,130	60,512	116,360	22,909	19,259	15,498
เกาะสมุย	1,149	1,149	1,149	253	7,804	229
เกาะพะงัน	430	473	473	56	155	367
ไชยา	95,325	60,423	159,159	19,065	15,488	48,799
ท่าชนะ	150,458	159,092	165,274	34,605	71,522	30,162
คีรีรัฐนิคม	83,745	92,120	54,431	23,449	25,794	21,178
บ้านตาขุน	24,289	1,041	24,289	6,072	3,821	2,709
พนม	92,472	95,254	98,691	32,365	25,781	19,034
ท่าฉาง	214,900	214,203	213,782	64,470	48,369	50,812
บ้านนาสาร	140,591	114,699	146,547	49,207	85,918	27,912
บ้านนาเดิม	61,500	62,000	71,670	18,450	19,000	34,983
เคียนซา	233,941	249,690	262,378	70,182	38,531	34,626
เวียงสระ	105,700	24,629	92,160	39,638	2,428	47,635
พระแสง	262,000	263,000	265,372	78,600	78,600	46,167
พุนพิน	153,110	153,110	315,122	34,297	35,000	77,601
ชัยบุรี	81,506	81,506	84,746	24,452	25,885	27,510
กิ่งอำเภอวิภาวดี	31,525	32,000	31,773	7,881	7,900	5,987
รวมจังหวัด สุราษฎร์ธานี	1,976,441	1,204,092	2,245,408	563,926	421,640	525,831

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2548

ยางพาราก็เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอีกชนิดที่นำรายได้เข้าสู่ประเทศเป็นมูลค่ามาก และประเทศไทยเองมีศักยภาพในการผลิตค่อนข้างสูง แม้ว่ากระแสของปาล์มน้ำมันจะมาแรงแต่ก็ไม่ได้ทำให้พื้นที่ปลูกยางพาราลดลงเนื่องจากราคาที่เกษตรกรขายได้ในปี 2547 อยู่ในเกณฑ์ดีจึงใจให้ขยายเนื้อที่เพิ่มขึ้น

จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นพื้นที่ที่มีสภาพดิน ฟ้า อากาศ เหมาะสมต่อการทำอาชีพเกษตรกรรม โดยเฉพาะการปลูกปาล์มน้ำมันและยางพารา ซึ่งจังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นแหล่งผลิตที่สำคัญ โดยแนวโน้มพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันและมูลค่าผลผลิตปาล์มน้ำมันจะเพิ่มขึ้นทุกปี โดยมีพื้นที่เพิ่มขึ้นจาก 434,126 ไร่ ในปี 2544 เป็น 502,966 ไร่ ในปี 2546 ซึ่งปริมาณการผลิตมากเป็นอันดับสองรองจากจังหวัดกระบี่ ส่วนพื้นที่ปลูกยางพาราในปี 2546 มีจำนวน 1,754,966 ไร่ เพิ่มขึ้นเป็น 1,794,970 ไร่ ซึ่งจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีผลผลิตมากเป็นอันดับหนึ่งประมาณ 446,232 ตัน ในปี 2547

มีเกษตรกรจำนวนไม่น้อยที่หันมาปลูกปาล์มน้ำมันทดแทนยางพารา หรือเกษตรกรบางรายที่อยู่ในระหว่างตัดสินใจว่าจะลงทุนทำสวนยางพาราหรือปาล์มน้ำมันดี ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษาในเรื่องของผลตอบแทนทางการเงินของการลงทุนทำสวนปาล์มน้ำมันและยางพาราว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุนหรือไม่ ทั้งปาล์มน้ำมันและยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้ให้กับจังหวัดสุราษฎร์ธานีมาก จำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาในเรื่องปัญหาที่มีผลกระทบต่อการลงทุนของเกษตรกรที่ปลูกปาล์มน้ำมันและยางพารา รวมถึงเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนด้วย ข้อมูลที่ได้จะทำให้เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจสามารถนำไปพิจารณาตัดสินใจได้ง่ายขึ้น เมื่อรายได้และราคาไม่คุ้มกับต้นทุนการผลิตจะได้เปลี่ยนไปลงทุนในการผลิตสินค้าเกษตรอย่างอื่นแทน เพื่อเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการสร้างรายได้สำหรับผู้ลงทุนต่อไป ซึ่งการศึกษาดังกล่าวจะเป็นข้อมูลที่ช่วยประกอบการตัดสินใจของเกษตรกรและผู้อื่นที่สนใจจะทำการลงทุนทำสวนปาล์มน้ำมันหรือยางพารา รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการหรือนโยบายที่เกี่ยวข้องต่อไป

ตารางที่ 7 ราคาขายปาล์มน้ำมันและยางพารา ปี 2540-2549

ปี	ราคาปาล์มทะลาย (บาท)	ราคาปาล์มร่วง (บาท)	ราคาน้ำยาง สด(บาท)	ราคาเศษยาง(บาท)
2540	2.09	3.45	23.09	11.11
2541	3.39	5.43	23.65	10.66
2542	3.39	3.19	17.34	8.58
2543	2.18	2.13	21.24	9.93
2544	1.66	1.76	20.04	9.05
2545	1.21	3.25	25.35	12.32
2546	2.55	3.18	36.09	18.59
2547	3.08	4.33	41.82	20.63
2548	2.58	3.63	44.49	22.1

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจเกษตรเขต 8 จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา (Objectives of the Study)

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินของการลงทุนระหว่างการผลิตปาล์มน้ำมันและยางพารา ในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาที่มีผลต่อการลงทุนของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราและปาล์มน้ำมันในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Expected Results)

1. ทำให้สามารถนำผลการศึกษามาช่วยในการตัดสินใจของเกษตรกรและผู้สนใจที่จะลงทุนปลูกปาล์มน้ำมันหรือยางพาราในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้นำข้อมูลเกี่ยวกับด้านการลงทุนและผลตอบแทนในการลงทุนปลูกปาล์มน้ำมันเปรียบเทียบกับการปลูกยางพาราไปใช้เพื่อพิจารณาประกอบการพิจารณาตัดสินใจในการลงทุนปลูกปาล์มน้ำมันหรือยางพารา
2. ทำให้มีข้อมูลเสนอต่อหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ใช้กำหนดแนวทางการส่งเสริมการลงทุนปลูกปาล์มน้ำมันและยางพาราให้แก่เกษตรกรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดอื่นๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียง

1.4 ขอบเขตของการศึกษา (Scope of the Study)

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของเกษตรกรระหว่างการลงทุนปลูกปาล์มน้ำมันปละยางพารา โดยมีขอบเขตการศึกษาดังนี้

1. พันธุ์ปาล์มน้ำมันที่ศึกษา ได้แก่ พันธุ์เทเนอรา และพันธุ์ยางพาราที่ศึกษาได้แก่พันธุ์ PRIM600 เนื่องจากเกษตรกรมีการปลูกเป็นจำนวนมาก โดยใช้ขนาดของการลงทุนในพื้นที่ประมาณ 10 ไร่ ทำการศึกษาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นแหล่งผลิตที่สำคัญจังหวัดหนึ่งของภาคใต้
2. ศึกษาเฉพาะต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินเปรียบเทียบกันระหว่างการลงทุนปลูกยางพาราและปาล์มน้ำมัน โดยเริ่มจากพื้นที่เปล่าที่ไม่มีการเพาะปลูกอะไรเหมือนกัน

1.5 นิยามศัพท์ (Definition of Terms)

1. ต้นทุน หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในด้านการลงทุนและในกระบวนการผลิต
2. ผลตอบแทน หมายถึง รายได้ทั้งหมดที่เกษตรกรลงทุนได้รับ